

Ünnepi beszéd a Lóczy Gimnázium 70 éves jubileumán

Kedves vendégek, kedves tanári kar, kedves mai diákok,
kedves korábbi tanárok és öregdiák-társaim!

Meghatottan állok itt iskolánk fennállásának 70 éves évfordulóján, hogy az alapító diákok nevében felidézzem az első éveket, amelyeknek meghatározó szerepe volt az iskola szellemiségének, jellemformáló erejének a kialakulásában. Egyszer már álltam itt, hasonló küldetéssel, az 50 éves évfordulón. Most is ugyanazt tettem: fellapoztam a naplóm, amit gimnazista éveim alatt vezettem, hogy önökkel együtt időutazást tegyek a múltba, elsősorban az első három – lassan feledésbe merülő – esztendőbe. Arról szólnék, hogy miként lehet a legszerényebb körülmények között is igazi értéket teremteni, életre szóló tanítást nyújtani.

Nos, tartsanak velem az időutazásban!

Az első, az 1955/56-os tanévünk

1955. szeptember 1-jén a nyárvégi verőfényben az évnyitóra gyülekeztünk a korábban jobb napokat látott, majd államosított *Zollner*-kúria, később hajógyári munkásszállás kertjében. Elég szedett-vedett társaság voltunk, legtöbben máshol kezdtük el a középiskolát. Mindössze két első, egy második és egy harmadik osztály indult, negyedik osztály nem is volt. Én a másodikok között voltam, az első évet Veszprémben, bejáró diákként végeztem.

Sárközy István igazgató úr körül egy-két fiatalember is álldogált, ők lettek a tanáraink, diplomájukon még alig száradt meg a tinta. Letelepenni készültek Füreden, és a főépület mögötti sufni-szerű barakkokban kaptak szükséglakást. Az évnyitó után csoportokba rendeződtünk, és kijelölték a tantermeinket, a kúria lakószobáit. Üresen álltak, meg is kaptuk az első feladatot: hozzuk át az általános iskolából kölcsönkapott padokat, és rendezzük be az osztályt. Remek feladat volt ahhoz, hogy megismerkedjünk egymással, és kezdetét vegye az a három csodálatos év, amely gondolkodásmódunkat, emberi tartásunkat egész életünkre meghatározta.

Naplóm a tanárok bemutatásával kezdődik, egy 15 éves kamaszlány kissé gunyoros humorának szűrőjén át: „*Igazgatóink: Első diri Sárközy István, aranyos, kedves, szelíd ember, már tavaly Veszprémben is tanított engem. Itt Füreden csak két hónapig lett iskolánk alapító dirije, nem tudjuk, miért kellett elmennie. Második diri Bertha Sándor, elég kemény tanár, elől hiányzik két foga, ezért betiltotta az iskolában a fütyülést. Én persze fütyülök. Harmadik diri Árkos József, aranyos, kedves, megértő, mindenki rajongásig szerette, de meghalt. Negyedik pótdiri Jánosa Zoltán, egy kicsi, jó humorú tanár. Év végén megadta mindkét tárgyból az ötöst.*

Osztályfőnököm: Must Gyula, érti a vagányságot, maga is vagány. Kisportolt alakja van.

További tanáraink: Szilvássy Zoltán, rajongásig szeretem, egy jellem! Zalotay Elemér, magas, nemes vonalú profíljá van. Tanév közben jött Patinszki Andrásné Erzsi néni, tornatanárnő, egész barátnőies, végül Bártfai Lászlóné Magda néni, nagyon rokonszenves.”

Az első tanévből több eseményről is beszámol a naplóm, elsőként egy fergeteges Koloska-völgyi osztálykirándulásról regél. A fényképeken az első sorban Must és Szilvássy tanár urak mellett Jánosa tanár úr is látható. A következő oldalon egy csoportkép van beragasztva az osztályról, középen Must tanár úr áll, az aláírás: „*Ez a kép a mólón készült, egy kedélyes biológia órán, amikor Mustnak kedve szottyant megsétáltatni a kedvenc új bőrkabátját*”.

A sok izgalmas iskolai esemény és csínytevés részletezése mellett naplóm a Lóczy-barlang rejtett kürtőiben tett gatyaszaggató sziklamászásról is beszámol, ahova a padlásunkon talált bányászlámpával mentem el, nagy derűtséget keltve. A nem egészen veszélytelen vállalkozásról szerencsére hiánytalan létszámmal, de meglehetősen piszkosan és rongyosan kerültünk elő. A tanév vége felé még egy erdei fásítási akcióra is sor került Aszófőn, ahova katonák teherautóval vittek minket.

1956. június 23-án volt iskolánkban az első évváró. Jó rendűségre számítottam, de jeles lettem. Persze a naplóm nyáron is folytatódik, a nyári fejezet címe: „*Kalandok a tanárokkal a strandon 1956 nyarán*”.

Naplóm és emlékeim szerint szinte minden esemény a legjobb barátnőmmel, Tündével együtt történt velünk a Lóczyban. A mi barátságunk mind a mai napig tart, és már a születésünk előtt is létezett, ugyanis édesanyáink is a legjobb barátnők voltak Füreden, és családjaink is barátságban álltak egymással. Az elválaszthatatlan Tünde-Márta páros a Lóczyban közismert volt, sok borsot törtünk a tanáraink orra alá, de ártatlan csínytevéseinket elviselték, mert jó tanulók voltunk.

1956 nyarán Tündével külön latin-órákra jártunk Szilvássy tanár úrhoz a gimnáziumba. Erről így ír a napló: *„A latin után Tündével még vagy egy órát beszélgettünk Szilvával. Olyan dolgokat mondott nekünk, amiből világosan kitűnt, hogy komoly felnőtteknek tekint bennünket értelmileg. Figyelmeztetett minket, hogy legyünk jók, és ne romoljunk el, mint általában a füredi nők, főleg nyáron. Ilyesmire figyelmeztetett minket.”* Az igazi, csodálatos, lelkiismeretes tanár a nyári latin különórák Catullus-elemzései közé becsempészte nekünk atyai intelmeit, amelyeket mi persze vihogva hallgattunk, ám komolyan megszívleltünk. Nem is romlottunk el!

Szilvássy tanár úrról külön szólnom kell. Iskolánkban a humán műveltség azonnal központi szerepet kapott Szilvássy Zoltán mélyen humánus, klasszikus kultúrát és keresztény gondolkodást sugárzó tanításai, hihetetlen nagy műveltsége, rendkívüli, karizmatikus személyisége révén. Elvei és hite miatti megpróbáltatások után magyar-latin szakos tanárként került hozzánk, és kedvelt matematika-fizika tanárnőnk, Vámos Zsuzsa lett a felesége. Házassági tanújuk pedig évfolyamtársa és legjobb barátja, a későbbi 56-os veszprémi mártír tanár, *Brusznyai Árpád* volt. El tudják képzelni, micsoda lelkiismeretesen szenvedhette végig a Brusznyai-pert és végül barátja kivégzését 1958-ban?! És mindebből mi nem vettünk észre semmit! De nem felejtettük el azóta sem a vele végigküzdött Ovidius fordításokat, a tréfás formában előadott, de halálosan komoly erkölcsi intelmeit, a néha szomorúan a távolba meredő tekintetét, az embert az embertelenségben...

Fülünkben csengenek mélyen humánus tanításai, gyakran ismételt, talányos, sajátáhasználatú memóriateri. Tőle még azt sem vettük zokon, hogy belépve az osztályba nap mint nap így köszöntött minket: *„Ülepedjenek le, mint a piszok!”* mert ez a szeretet jele volt. Miért? *„Hogy a rák a vetésre ne menjen, vagy, ha mégis ráment, hogy onnan lejjöjjön!”* Ilyen egyszerű!

Az embertelenség éveiben Quintipor és Titanilla aranykoporsós világába menekült, és ebbe a mérhetetlenül gazdag világba minket is bepillantani engedett. Máig sem tudtuk megfejteni, de gyanítottuk, hogy költő is volt. Valamennyien őrzünk tőle egy-egy gyakran idézett, rejtélyes eredetű versfoszlányt, gazdag lelke túlcsoordulásának termékeit, például volt egy, ami bennem örökre megmaradt:

*„Egy Léthe-menti ér sötét vizénél
ifjú Charmides fekszik bágyatag,
tépott virágok vannak a kezénél
s az asphodellok egyre hullanak,
hullnak a sötét vízbe lepkeszárnyon,
hullnak e fehér csillagok.”*

Csak jóval később tudtam meg, hogy ez nem az ő verse volt, hanem egy Oscar Wilde-idézet, Babits fordításában. Nagy kár, mert ő is írhatta volna.

Szilvássy Zoltán igazi, legendás, felejthetetlen nagy tanáregyéniség volt, amelyenkről Klebelsberg is csak álmódott. Boldog vagyok, hogy a tanítványa lehettem, felnőtt életemnek is iránytűje maradt.

De beszéljünk Must Gyuláról, szeretett osztályfőnökünkről is! Ő mindannyiunk barátja volt. Most is látom dús göndör haját, meleg tekintetű barna szemét, kedves, kisfiús mosolyát. Menny-mennyi emlék, közös buli, élmény kötött össze minket! Biológia órái nyomán többen az osztályból az orvosi pályát választották, pedig még egy árva mikroszkópunk se volt, se egy kitömött baglyunk, és nem vigyorgott ránk egy vidám csontváz se a folyosó sarkából. Osztályát nagyon szerette, azt hiszem, igazán sohasem tudott haragudni ránk, bármilyen gabszágon is kapott rajta minket. Egyszer a fiúkat a vasúti restiben találta, amint éppen rumot iszogattak. Vagy arra lett figyelmes, hogy az épület mögötti fabudiból a lyukakon keresztül vastag cigarettafüst gomolyog kifelé, az ajtót feltépte, és ott látta a fiúkat egymás vállán gúlában állva cigarettázni. Ilyenkor a büntetés rendszerint a sáros motorkerékpárjának gondos letisztítása volt. Esetleg egy levél kézbesítése egy rejtélyes női hölgynek...

A mi osztályunk különben is egy rendkívüli osztály volt! *Lőrincz Balázs*, füredi osztálytársunk kitűnően zongorázott, és *Kemenes Zolt*, aki Almádiból járt be, nagyszerűen dobolt. Mindjárt az első napokban kiderült, hogy ketten egy remek, igazi profi zenekart alkotnak. Ráadásul szép hangjával

sokszor csatlakozott hozzájuk osztálytársunk, *Szabó Cili*, aki az osztály dizőze lett. Hihetetlen hangulatosan tudták eljátszani osztályfőnökünk kedvenc slágereit, például az „*Úgy imádom*”-at, az „*Ez történt Lellén-t*”, vagy a „*Mambo italiano*”-t. Persze megvoltak a mi osztály-indulóink is, mint például az „*Alumíniumedény*”, amely egy reklámdal volt, és kórusban zengtük-üvöltöttük rendszeresen a legkülönbözőbb alkalmakkor, és helyeken *a capella*, avagy éppen a zenekarunk kíséretével.

Az egészben az volt a rendkívüli, hogy a zenészeinknek híre ment Füreden, és egy idő múlva a füredi vállalati üdülők – ahol a dolgozó nép két hetes beutalók formájában részesült a népi demokrácia ajánlókában – kikérték a gimnáziumtól a két zenészt, hogy az üdülők úgynevezett ismerkedési és búcsúestjein a zenét szolgáltatassák. És az engedélyt meg is kapták! Így azután a fél osztály két hetenként ott leselkedett a nemzet csalogánya, *Blaha Lujza* legkedvesebb fészke, az államosított villából lett munkásüdülő ablakainál, azt lesve, amint Balázs és Zsolt szórakoztatja a dolgozó nép fiait és leányait. Természetesen ők az iskolai rendezvényeknek is állandó szereplői voltak! Szomorú, hogy mára már mindketten valahol az égi bálókban muzsikálnak az angyaloknak...

A második, az 1956/57-es tanévünk

A második tanév évnyitóján, 1956. szeptember 1-jén ismét Sárközy István igazgató úr köszöntött minket, és ettől kezdve ő maradt az iskola igazgatója hosszú időn keresztül. Ő is egy csodálatos tanár és ember volt, nagyon sokat köszönhattünk neki. De erről majd később!

Az újonnan érkezett tanárokról így számol be a napló: „*Az új tanévre három új tanárnő és egy új tanár jött az iskolánkba: Szilvássy Zoltánné, Zsuzsa néni, matek-fizika szakos, egy magyar tanárnő, László Aliz, és egy fizika-kémia tanárnő, Rimay Lászlóné, csinos, modern, feltűnően jó izléssel öltözködő nő! Az egyetlen férfi Hessz Tibor, orosz szakos, helyes kicsi figura, elég szigorú, de rokonszenves.*”

Amikor 1956 őszén Hessz tanár úr, az új orosz szakos tanár belépett az öreg kúria kapuján, nem gondolta volna, hogy néhány év múlva egy elárvult osztály mostohaapja lesz. Nagy szomorúságunkra osztályfőnökünk, Must Gyula rövidebb a 10 éves érettségi találkozónk után örökre itthagyt bennünket. Oly árván éreztük magunkat, hogy megkértük Hessz tanár urat, akit a kezdetektől nagyon megkedveltünk, hogy fogadjon örökbe minket. Ő akkor gondolkodás nélkül, mint a kotlós, a szárnyai alá vette az alma mater melegéhez törleszkedni kívánó elárvult, legendás Must-osztályt! Ki gondolta volna akkor, hogy még számtalan kedves évenkénti és kerek éves érettségi találkozót fogunk vele megünnepelni a Borcsában, a Halászkertben és a Balaton étteremben, egészen a 2018-as 60-adik érettségi találkozónkig, és a következő évben bekövetkezett haláláig. Mélyen meggyászoltuk őt, aki már rég nyugdíjas volt, amikor minket még mindig szeretettel várt minden év májusának utolsó szombatján az öreg kúriában, a mi iskolánkban. A szűkkörű temetése utáni nyilvános megemlékezésen 2019. augusztus 2-án osztályunk is ott szorongott Balatonszöllősen a Közösségi Házban a rengeteg kolléga, barát és tanítvány között. Meghatottan hallgattuk tanártársra, Bakonyi István emlékező beszédét az életéről. Az emlékbeszéd visszatérő gondolata a hűség volt. Valóban, a hozzánk való hűsége is megingathatatlan volt, sok-sok évtizeden át. Hálával és köszönettel tartozunk érte!

De térjünk vissza 1956 szeptemberéhez, amikor a legnagyobb gondunk az volt, hogy Must tanár úr a sok rendetlenkedés miatt szétültetett bennünket Tündével, és engem az első padba ültetett. Ilyen és hasonló világraszóló események történtek velünk ekkoriban, percekkel a kommunista világrendszer megrengető 1956-os magyar forradalom és szabadságharc kitörése előtt! Hihetetlen, de így volt! Pedig izgalmas idők következtek. Sajnos azonban 1956 októberétől kitépelt lapok hűlt helyét találtam a naplómban. Halvány emlékeim vannak arról, hogy testvéreimmel a feljegyzéseinket egy csomó korabeli újsággal együtt konzervdobozba rejtve titokban elástuk a kertben. Azóta többször is végeztünk ásatásokat, de sajnos nem sikerült a nyomukra bukkanni. Azokban a napokban sokat lógtunk, sok óra elmaradt, és orosz helyett néhány hétig franciául tanultunk. Legtöbbször az osztállyal lementünk a partra, a mólóra, és ma sem értem, hogy lehettünk olyan gondtalanok és felelőtlenek, hogy ezekben a sorsfordító napokban azzal szórakoztunk, hogy a Tagore szobor nyakáról levettük a babékoszorút, és azzal versenyeztünk, hogy ki tudja a legmesszebből rádobni a koszorút a Tagore nyakába!

Mindez azonban az első időkben és rövid ideig tartott, mert ahogy az események felgyorsultak, a forradalom bennünket is beszippantott. Hamarosan, amennyire félig-meddig gyerek-eszünkkel fel tudtuk fogni,

próbáltuk követni az eseményeket, de a szüleink nem akartak belevonni minket az izgalmaikba és a félelmeikbe. Később azonban eufóriájuk, majd depressziójuk élénk nyomokat hagyott bennünk. Feltűnt, hogy november elején, egy szép napon apám ásóval a vállán lement a szőlőbe bunkert ásni, ahová az oroszok elől akart elrejtetni Anyuval és Nagymamával együtt. Nem igazán értettem, hogy miért. Később egy teherautó kanyarodott be az udvarunkba. „*Bécs felé megyünk, van hely nektek is!*” – invitált minket Apám barátja, de mi valahogy maradtunk. Azután a félelem és némaság évei következtek, amit mi is érzekeltünk, hiszen sok barátunk, rokonunk és ismerősünk eltűnt az életünkből, elhagyták az országot. Az is megtörtént, hogy a diákok között év közben feltűntek olyanok, akiket azelőtt sohasem láttunk Füreden. Akkor ezen nem akadunk fenn, s csak jóval később, a rendszerváltás utáni érettségi találkozóknál derültek ki súlyos családi titkok és tragédiák, politikai üldözöttség, bujkálás, félelem.

1957. május 11-én nagy esemény történt Füreden: a gimnázium felvette a híres geológus és Balaton-kutató *Lóczy Lajos* nevét! Az ötletadó, talán Sárközy igazgató úr, bizony megérdemli az utókor elismerő főhajtását. Alig néhány hónappal a forradalom leverése után, a vérzivataros megtorlások idején egy apolitikus geológus tudóst választani a gimnázium névadójául nem kis előrelátásra és bátorságra vallott. Lóczy sírjánál, a lélegzetelállító panorámájú arácsi temető csendjében néha elgondolkodom azon, hogy Lóczy füredi kapcsolatain, megfellebbezhetetlen tudományos és emberi érdemein túlmenően talán éppen ez a havasi gyopárral megjelölt kötömb lehetett az utolsó érv, ami a megye és a minisztérium pártkorifeusait végül meggyőzhette. Így azután a mi iskolánk névtábláját sohasem kellett átfesteni.

Talán kevesen tudják, hogy Lóczy a Tanácsköztársaság áldozata lett, halálát neki köszönheti. Mindszenty Andrea geológus professzor Lóczy halálának centenáriuma, 2020-ban a Tudományos Akadémia folyóiratában megjelent cikkében írja, hogy Lóczy már tíz éve állt a Magyar Királyi Földtani Intézet élén, amikor 1919. május 14-én a Tanácsköztársaság Direktóriuma a Földtani Intézet működése tárgyában összehívta a geológiával foglalkozó úgynevezett elvtársakat, és az ülés elnöke az intézetben folyó munkát és az azt irányító igazgatót oly súlyos és igaztalan vádakkal illette, hogy Lóczy az ülést követő napon írásban kérte a Népbiztosságtól, hogy vezetői megbízatása alól azonnali hatállyal mentse fel. Válaszul a Tanácsköztársaság kormánya Lóczyt és helyettesét az intézet kötelékéből eltávolította. Lóczy azonnal hazautazott Arácsra, ott is maradt, többé nem tért vissza az intézetbe, és a megvádolását követően, napra pontosan egy évvel később, 1920. május 13-án Arácson meghalt, átköltözött a közeli temetőbe.

1957-ben, az avatáskor még nem tudtam, hogy 36 évvel korábban, 1921-ben, egy évvel Lóczy halála után dédapám, Mészöly Gyula, a Kisfaludy Társaság elnöke, barátjával, Cholnoky Jenő földrajztudóssal együtt gyönyörű gyászünnepeket rendezett Füreden Lóczy emlékére, amelyről a korabeli lapok is megemlékeztek.

1957. május 11-én tehát, a hatalmas nyilvános névadó ünnepségen ott nyüzsgött egész Füred! Színészi tehetséggel megáldott iskolatársaink egy romantikus kosztümös darabot adtak elő a Kurszalomban, az Annabálok helyszínén, *Komlóssy Ferenc: Magyar hölgy* című egyfelvonásosát. Az előadásról hosszú méltatás és színikritika jelent meg a *Köznevelés* c. lapban egy fiatal újságíró, bizonyos *Nemeskürty István* tollából. Az előadás után büfé, tombola, tánc volt, a legtöbb tanuló szülei is ott ünnepeltek velünk, naplóm szerint a szüleimmel reggel 5 órakor mentünk haza.

A harmadik, az 1957/58-as tanévünk

Számunkra ez volt az utolsó tanév, készültünk az érettségire, és ahogy múlt az idő, egyre szomorúbbak lettünk, hogy iskolánktól és egymástól meg kell válnunk.

1957. szeptember 2-án, a harmadik évnnyitón tovább gazdagodott a tanári kar. Erről így regél a napló: „*Vannak új tanárok: Balogh Ádám, fizikát tanít. Isteni pofa, nagyon szeretjük, nem szép, de utolérhetetlen humora van. Született vagány. Navracsics Tibor, történelem, fekete haja, barna szeme és keskeny orra van. Börzsey Antal, angol. Közömbös. Engem nem tanít. Ján László, magyar. Nagyon komoly, jómodorú. Szimpatikus, szinte tudós! Nagyon szeretjük. Firtás Nándor, művészettörténet. Beveretős szivar! Nem kedveljük.*”

Ján László tanár úr megjelenésével az újkori magyar irodalom szeretete fellendült az iskolában, de igazán a felejthetetlen irodalmi önképzőkörök ivódott belénk. Ahogy a *Hetedik eclogát*, vagy az

Esti sugárkoszorút szavaltuk és elemeztük, még ma is a régi füredi önképzőkori hangulat leng körül, amikor verset olvasok.

Egyébként abban az időben Füreden csaknem az összes élő magyar irodalmi nagyság ott nyüzsgött körülöttünk. Közeli szomszédunk volt a Lipták-villa, így a híres írókkal-költőkkel naponta találkozhattam az utcán. A Lipták-villa vincellérházában lakott a barátnóm, így én is sokat sertepertéltem a villa körül. Többek között ott vendégeskedett Németh László, Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Örkény István, Déry Tibor, Tamási Áron és mások, és egy sor vezető színész és képzőművész. Nagy kiváltság volt tehát Lóczynak lenni ezekben az években Füreden. Németh László is valószínűleg csak átugrott Sajkodról, amikor később a gimnázium újonnan felépült épületét avatta fel 1964-ben.

1957. október 11-14. között volt a fél országot átszelő nagy osztálykirándulásunk a Füred–Székesfehérvár–Dunapentele–Kiskőrös–Szeged–Baja–Mohács–Pécs–Dombóvár–Füred útvonalon. Egy nagy Ikarusz-busszal mentünk, az igazgató úr és az osztályfőnökünk kísért minket. Szegeden az Erdészeti Technikum fiúkollégiumában aludtunk, Pécsen a Nádor-szállóban. A naplóm lelkesen mesél a megtekintett látnivalókról, rengeteg élménnyel gazdagodva értünk haza.

1958. május 8-án volt a ballagásunk. A naplóm így örökítette meg: *„Megtörtént a ballagás! Csodálatos volt! Az osztályok, a tanári, a folyosók, az aula, minden roskadozott a virágoktól, a lombfüzéréktől. Belépve az osztályunkba, ott várt minket a sok virág, csokor, ajándék. Majd énekelve körüljártuk a termeket, le a lépcsőn, le az aulába, miközben a csengő végig kolompolt, a tömeg között ki az udvarra, onnan ki a pályára, ahol az ünnepély volt. Nagyon sokat sírtam. Utána az osztály visszavonult Musttal, utoljára együtt az osztályban! Must végignézett rajtunk, és így szólt: „Hadd lássam a szemeteket!” És bizony sok könnyeset talált. Ő is nagyon meghatódott. Nagyon szeretett minket, és mi is nagyon szerettük őt.”*

„Délután a megbeszélte időben megjelent nálunk a Rózsilakban az összes leányosztálytársam. A fiúk ezalatt pincészerre mentek. Volt sok szendvics, sütemény, likőr, sőt még fagyis is. Este 9 óra után megjelentek értünk a fiúk, hogy a Kioszkba menjünk táncolni. Már ott volt a sok tanár és a srácok. A büfében még vermutot is ittam a fiúkkal, és mindenkivel sokat táncoltam. Fél kettő tájban kitétek minket innen. Remek megoldás következett: az egész társaság a tanárokkal együtt feljött hozzánk a Rózsilakba! Anyut és Aput az ágyból ugrasztottuk ki, Anyu nekiállt zsíroskenyeret kenni, Apu meg a pince felé vette az irányt a demizsonokkal. Ami most következett az a szomorú ballagás nagyonis vidám befejezése volt! Reggel 5-ig tartott a buli, akkor mindenki hazament. Sajnos nem sokáig alhattam, mert a suliba kellett menni, latinból felelni a Szilvához.”

1958. június 16-án volt a szóbeli érettségink. Nem részletezem, isteni csoda folytán kitűnőre érettségiztem.

1958. június 18-án volt az érettségi bankettünk a Vitorlás Klubházban, este 8-tól 11-ig tartott. Ott volt az összes tanárunk, hiszen ez volt az utolsó esemény, ahol találkozhattunk velük. Mi persze nem a legendás Must-osztály lettünk volna, ha 11-kor hazamegyünk aludni, így aztán a bankettet az Astoriában folytattuk hajnali 4 óráig. Kedves barátaim, nyilván kitalálják, hogy innen hova vezetett az utunk: természetesen hozzánk, a Rózsilakba, ahol drága szüleim már vártak is minket! Félig volt már az 5 literes uborkás üveg, mert feltornyozva várt a sok zsíroskenyér, és a pincében Édesapám már délután serényen dolgozott a lopóval, hogy borban se legyen hiány. Reggel 10 óra körül oszlott fel a frissen érett társaság. És még nem volt vége a dalnak!

Két nap múlva, 1958. június 20-án tartottuk a pótbankettünket Almádiban a Halásztanyán! Legeslegutolsó együttlétünkön búcsúztunk végleg szeretett iskolánktól, tanárainktól és egymástól. Reggel aztán bánatosan vonatoztunk haza Füredre. Talán nem túlzok, ha azt feltételezem, hogy azóta is kevés ilyen összetartó, tűzrőlpattant, táncoslábú osztálya volt a Lóczynak!

A következő hetek aztán az egyetemi felvételi vizsgákra való felkészüléssel és az utána következő várakozás izgalmával teltek. Mert hirtelen ott álltunk a nagybetűs ÉLET kapujában!

Számtalan emlék és naplójegyzet tanúsítja, miként értünk, komolyodtunk, miként váltunk felnőtté a Lóczyban. Észre se vettük, ahogy a felelőtlen gyerekekből lassanként felelős felnőttekké váltunk. Szinte észrevétlenül rakódtak ránk, ivódtak belénk azok a tanítások, amelyek későbbi életünkben irányítóként szolgáltak.

És valóban: az életünk múlt azon, hogy áldott emlékű igazgatónk, *Sárközy István* bátran vállalta értünk a nem kis kockázatot, és kiállt a leggyalázatosabb reakciós, kapitalista, klerikális ivadék vagy kuláckyerek mellett is, és kitartó szívóssággal javasolta az arra érdemeseket a továbbtanulásra az egyetemeken. Igen, az életünk további alakulása, a további sorsunk múlt emberségén és bátorságán! Ma is ereklyeként őrzöm azt a kis papírdarabkát az aláírásával, amely a Műegyetemre irányított engem. Valóban sorsdöntő dokumentum.

Azóta sokszor elgondolkodom azon, hogy mi játszva tanultunk, mert nincsenek diáknyúzó, sanyargató tanulási emlékeink, éppen ellenkezőleg, tanáraink szinte a barátainkká váltak, és számtalanszor velünk buliztak, és mégis eredményesek voltunk akkor is, majd az egyetemen, végül az életben is. Mi lehet ennek a titka? Honnan e lelki gazdagság és erő? Tanárainkból, a varázslatos mediterrán tájból, vagy a Balaton hullámaiból sugárzott felénk? Valószínűleg rengeteget tanultunk, mert tanulás nélkül ez nem sikerülhetett volna!

Amikor döntésre került a sor, és a továbbtanulást latolgattuk, alig tudtuk elhatározni, merre tovább, annyiféle irányba palléroztak minket a tanáraink. Bármilyen egyetem elvégzésére képesek lettünk volna, olyan alapokat kaptunk a Lóczyban. Osztályunk 28 tagja közül kisebb-nagyobb kerülővel huszan szereztek egyetemi vagy főiskolai diplomát.

Az azóta eltelt csaknem háromnegyed évszázad során munkánkban, döntéseinkben, hitvallásunkban szilárdan hordoztuk a Lóczyban lelkünkbe ivódott értékeket. Eszerint igyekeztünk élni, és ebben a szellemben neveltük gyermekeinket, unokáinkat is, hisz mi értékesebbet is hagyhatunk örökségül utódainknak, mint azt az erkölcsi tartást, amellyel a Lóczyban felvértezték minket.

Kedves mai diákok, legyetek büszkék arra, hogy Lóczyok vagytok! Lehet, hogy ma még nem érzitek, mekkora ereje van a közös múltnak, a közös értékrendnek. Az ember jelleme középiskolás korában véglegesedik: gerince, belső tartása ezekben az években szilárdul. Felnőtt életetek útkeresésében, döntéseiben, hitvallásotokban óhatatlanul a Lóczy tanítás is munkálkodik majd.

Hála és köszönet érte!